

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
DYDDIAD	4ydd Ebrill 2017
PWNC	Siarter Aelodau
PWRPAS	Diweddarau'r pwyllgor ar y cais am y Siarter
AWDUR	Geraint Owen, Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd

1. CEFNDIR

- 1.1. Bydd yr aelodau'n cofio bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd wedi trafod 'Breinlen Cynorthwyo a Datblygu Cynghorwyr' ac wedi derbyn diweddariad ar y cais am y Siarter yn ei gyfarfod ar 29 Tachwedd 2016.
- 1.2. Datblygwyd y Freinlen gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, a chyfeirir ati ar lafar fel 'Siarter Aelodau'. Mae elfennau o'r Freinlen yn cyd-fynd ac yn adeiladu ar ofynion Mesur Llywodraeth Leol 2011 (Cymru). Bwriad y Freinlen yw gosod safonau penodol ym maes datblygu aelodau.
- 1.3. Yn ei gyfarfod ar 29 Tachwedd 2016, penderfynwyd sefydlu is-grŵp o aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i rannu eu barn ar wahanol ddatblygiadau er mwyn cynorthwyo'r Cyngor i wneud cais i ennill y Siarter.
- 1.4. Un o'r prif elfennau oedd angen sylw oedd datblygu disgrifiadau o rolau aelodau er mwyn eu cynorthwyo i ddeall gofynion gwahanol rolau. Nodwyd y byddai o fudd datblygu'r elfen hon yn awr fel bo'r 'disgrifiadau o rolau' ar gael fel cymorth i aelodau newydd i ddeall gofynion gwahanol rolau o fewn y Cyngor.
- 1.5. Er bod nifer o ddisgrifiadau o rolau yn bodoli eisoes, yr oedd angen creu nifer o'r newydd hefyd.
- 1.6. Cymrwyd y cyfle i ddiweddarau'r rhai oedd yn bodoli eisoes ar yr un pryd a chreu rhai newydd. Defnyddiwyd canllawiau'r Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i lunio pob un o'r Disgrifiadau o Rôl a Chyfrifoldeb Aelod ac yn ogystal, ar gyfer y Pwyllgor Archwilio, defnyddiwyd canllawiau CIPFA (The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy). Mae pob Disgrifiad o Rôl a Chyfrifoldeb Aelod (Drafft) yn cynnwys disgrifiad o'r sgiliau angenrheidiol i gyflawni yn y gwahanol rolau.

2. YMGYNGHORI

2.1 Ymgynghorwyd ar gynnwys y gwahanol Disgrifiadau o Rôl a Chyfrifoldeb Aelodau (Drafft) gyda'r Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol, y Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol ynghyd â swyddogion y Gwasanaeth Democrataidd.

2.2 Cyflwynwyd y Disgrifiadau o Rôl a Chyfrifoldeb Drafft ar gyfer Aelod Cabinet, Arweinydd y Cyngor a'i Ddirprwy a'r Pencampwr i'r Tîm Arweinyddiaeth am eu barn.

2.3 Bu i'r is-grŵp gyfarfod i roi eu barn ar Ddisgrifiadau o Rôl a Chyfrifoldeb Aelodau (Drafft) y rolau sydd wedi eu nodi isod, sef

- Aelod o Gyngor Gwynedd (sydd yn berthnasol i bob aelod)
- Aelod o Bwyllgor Archwilio
- Cadeirydd Pwyllgor Archwilio
- Aelod o Bwyllgor Craffu
- Cadeirydd Pwyllgor Craffu
- Aelod Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
- Cadeirydd Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
- Aelod Pwyllgor Safonau
- Cadeirydd Pwyllgor Safonau
- Aelod Pwyllgor Trwyddedu
- Cadeirydd Pwyllgor Trwyddedu
- Aelod Pwyllgor Cynllunio
- Cadeirydd Pwyllgor Cynllunio
- Cadeirydd y Cyngor
- Arweinydd Gwrthblaid a'i Ddirprwy

Gweler Atodiad A ar gyfer manylion y 'disgrifiad o rolau'.

2.4 Noder, fel yr eglurwyd eisoes mewn cyfarfodydd blaenorol, na fydd elfen o werthuso ynghlwm â mabwysiadu disgrifiadau o rolau. Fodd bynnag, bydd cyfweiliadau datblygu personol ar gael i unrhyw aelod sy'n dymuno manteisio arnynt.

3. CAMAU NESAF

3.1 O ran y camau nesaf, gofynnir i'r Pwyllgor ystyried cynnwys y 'disgrifiad o rolau' (drafft) a chyflwyno argymhellion y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i'r Cyngor Llawn newydd ar 15 Mehefin 2017 i'w mabwysiadu'n ffurfiol.

- 3.2 Fel yr eglurwyd eisoes, un o'r prif fanteision o greu a mabwysiadu'r 'disgrifiad o rolau' yw'r budd a gaiff aelodau newydd i'r Cyngor o'u defnyddio fel canllaw i ddeall yn well y gwahanol rolau ar wahanol bwyllgorau.
- 3.3 O ystyried yr uchod, gofynnir i'r Pwyllgor hefyd ystyried cyhoeddi y 'disgrifiad o rolau' (drafft) ar y Porth aelodau (mewnwyd i aelodau) fel arf i gynorthwyo'r aelodau newydd ym mis Mai, cyn eu mabwysiadu yn ffurfiol gan y Cyngor newydd.
- 3.4 Mae'r gwaith o gwblhau gweddill y cais am y Freinlen yn mynd yn ei flaen gyda'r bwriad o ddefnyddio is-grŵp o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd newydd yn dilyn yr Etholiad. Bwriedir cyflwyno'r cais am y freinlen yn ystod tymor yr hydref.

4. ARGYMHELLION

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

- gyflwyno'r 'disgrifiad o rolau' ar eu ffurf drafft presennol fel argymhelliad i'r Cyngor Llawn newydd eu mabwysiadu'n ffurfiol yn ei gyfarfod ar 15fed o Fehefin 2017.
- Gyflwyno'r 'disgrifiad o rolau' ar eu ffurf drafft presennol ar y Porth aelodau hyd iddynt gael eu mabwysiadu'n ffurfiol gan y Cyngor Llawn.